

Tutkimuslupa

Asianumero: MH 4360/2025

Lupaviranomainen

Metsähallitus
Osoite: Opastinsilta 12 C, 00520 Helsinki
Yritys- ja yhteisötunnus: 0116726-7
kirjaamo@metso.fi

Yhteyshenkilö(t)**Hakija**

Oulun Yliopisto, 0245895-5
Osoite: PL 8000, 90014 OULUN YLIOPISTO

Hakemus

28.05.2025, sähköpostitse

Tutkimuslupaa haetaan kasvinäytteiden ottoon kohokkikasvien leviämistä ja sopeutumista koskevaan tutkimukseen. Tutkimuslajeiksi on valittu kolme kohokkikasvia tunturihärkki (*Cerastium alpinum*), pikkutervakko (*Viscaria alpina*) ja pulskaneilikka (*Dianthus superbus*), joita esiintyy serpentiinikallioilla/kivikoilla Suomessa.

Keräämme lehtiä, kukkia ja siemeniä, joita on tarkoitus käyttää DNA:n eristykseen, kasvien ploidiatason määrittämiseen sekä materiaalin kasvatukseen kokeellisessa maaperäsopeutumis- sekä juurien kasvukokeessa. DNA:n eristystä varten optimaalinen näytekokoo on noin 1 g (märkäpaino) lehtimateriaalia per otantayksikkö (kasviyksilö/mätäs/tupas) mutta huomattavasti pienempi näytemäärä voi olla myös riittävä (~100 mg) riippuen materiaalin saatavuudesta. Ploidiatason määrittämiseen optimaalinen määrä on vähintään kaksi tuoretta kukkaa. Kokeellista tutkimusta varten keräämme kasveista siemennäytteitä, jos mahdollista vähintään 20 siementä/3 siemenkotaa otantayksikköä kohden. Tavoitteena on, että otantaan valittavien yksilöiden määrä on 20 erillistä yksilöä kustakin valitusta paikasta mutta näytekokoa voidaan pienentää riippuen esiintymän koosta.

Näytteidenkeruupaikat:

Haemme näytteidenkeruulupaa liitteenä oleville serpentiinikallioille/kivikoille/sorakoille, jotka ovat valittu tutkimuslajien esiintymien sekä niiden lähialueiden mukaan.

Tavoitteena on saada katettua tunturihärkiltä ja pikkutervakolta 5 serpentiiniesiintymää listatuilta alueilta, sekä pulskaneilikan Kaavin serpentiinirotu (vain yksi tunnettu serpentiiniesiintymäalue tällä lajilla). Lopullinen näytteidenotto määräytyy näytteiden saatavuuden perusteella. Pyrimme valitsemaan tutkimukseen mahdollisimman laajoja esiintymiä (> 500 yksilöä). Koska keruupaikat sijaitsevat neljän ELY-keskuksen alueella (Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Pohjois-Savon), olemme lähettäneet hakemuksen samansisältöisenä jokaiseen ELY-keskukseen. Liitteenä olevassa taulukossa eri ELY-keskusten alueella sijaitsevat valitut serpentiinialueet on jaoteltu eri välilehdille. Valtion luonnonsuojelualueiden osalta lähetämme lupahakemuksen samansisältöisenä Metsähallitukselle.

Seuraavat valtion luonnonsuojelualueet sisältävät serpentiinikallioita/-kivikoita/-soraikkoja, jotka ovat sisällytetty tämän hakemuksen kohdealueisiin:

- Pomokairan luonnonsuojelualue
- Kaarrerämiän-Kellovuotson soidensuojelualue

Lupaa haetaan myös luonnonsuojelutarkoituksiin varatuille alueille Kuusamossa ja Kuhmossa.

Näytteidenoton ajankohta 1.8.2025-31.10.2026 (syyskesä 2025 tai 2026)

Päätös

Lupa myönnetään hakemuksesta poikkeavasti siten, että että näytteenottoluvan voimaantulo edellyttää Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luonnonsuojelulain (9/2023) 66 §:n nojalla myönnettyä poikkeusta luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta.

Luvan sisältö, lupa-alue ja voimassaolo

Metsähallitus myöntää luvan ottaa kasvinäytteitä Sodankylän Pomokairan luonnonsuojelualueelta sekä maanomistajan suostumuksen kasvinäytteiden ottoon Savukosken Kaarrerämiän-Kellovuotson soidensuojelualueelta, Kuhmon Kellojärven ranta-alueiden ja saarien Natura-alueelta ja Kuusamon Teerisuo-Hanhiharjun Natura-alueelta.

Osa tutkimuslupahakemuksesta koskee Metsähallituksen liiketoimintojen hallinnoimia alueita. Tämä lupa ja suostumus ei koske niitä.

Jokaiselta lupa- tai suostumusalueelta (Pomokaira, Kaarrerämiä-Kellovuotso, Kellojärvi, Teerisuo-Hanhiharju) saa ottaa kahdestakymmenestä (20) tunturihärkin, pikkutervakon ja pulskaneilikan yksilöstä/mättästä/tuppaasta enintään yhden (1) gramman (märkäpaino) lehtinäytteen. Lisäksi jokaisesta kolmesta lajista saa ottaa kaksi (2) kukkaa/laji/alue.

Metsähallituksen myöntämän näytteenottoluvan voimaantulo edellyttää Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luonnonsuojelulain (9/2023) 66 §:n nojalla myönnettyä poikkeusta luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta.

Alkaa: 01.08.2025

Päätyy: 31.10.2026

Lupa tulee voimaan valitus- ja tiedoksisaantiajan jälkeen. Lupa tulee lainvoimaiseksi aikaisintaan valitusajan päätyttyä, mikäli siitä ei ole tehty valituksia. Valitus aika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, katsotaan päätöksen saajan saaneen asiakirjan tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Lupa voidaan peruuttaa, jos sen ehtoja ei noudateta.

Lupapäätöksen perustelut

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukaan luonnonsuojelualueiden ja niiden perustamisen yhtenä tavoitteena on luonnontutkimuksen edistäminen. Metsähallitus voi myöntää suojelualueille luvan kasvinäytteiden ottoon ja keräämiseen tieteellisessä tarkoituksessa, ellei alueen perustamislaissa toisin säädetä ja jos alueen perustamistarkoitusta ei vaaranneta. Hakemuksen mukainen näytteenotto liittyy lain tarkoittamaan tieteelliseen tutkimukseen.

Kellojärven ranta-alueet ja saaret (FI1200257 SAC), Teerisuo-Hanhiharju (FI1101602 SAC), Kellovuotso-Kaarrerämiä-Hukka-aapa (FI1301505 SAC) ja Pomokaira (FI1301712 SPA/SAC) on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon luonto- ja/tai lintudirektiivin mukaisina suojelualueina. Kasvipeitteiset silikaattikalliot ovat suojeluperusteena Kellojärven ranta-alueiden ja saarten sekä Teerisuo-Hanhiharjun Natura-alueilla. Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukaan Natura-verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa heikentää. Tutkimuksessa on tarkoitus ottaa näytteitä 1-3 serpentiinikasvilajista. Kustakin lajista saa ottaa kahdestakymmenestä yksilöstä/mättästä/tuppaasta enintään yhden gramman lehtinäytteen sekä kaksi kukkaa/laji/alue. Metsähallituksen näkemyksen mukaan näytteenotto ei merkittävästi heikennä em. alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja eikä vaaranna perustettujen luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitusta.

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot ovat tiukasti suojeltuja luontotyyppejä. Tiukasti suojeltujen luontotyyppien luonnonarvojen heikentäminen on suoraan luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Hallituksen esityksessä luonnonsuojelulaiksi (HE 76/2022 vp) todetaan, että ”luontotyyppien heikentämisellä tarkoitetaan kyseisen esiintymän ominaispiirteiden tai luontotyyppien toiminnan kannalta keskeisen eliölajiston vähentämistä, ja hävittämistä esiintymän tuhoamista tai sen ominaispiirteiden ja keskeisen eliölajiston poistamista kokonaan”. Luontotyyppiä heikentäviksi toimenpiteiksi voidaan katsoa muun muassa serpentiinikasvillisuuden kerääminen ja vahingoittaminen Ympäristöministeriön ohjeistus ELY-keskuksille 1.2.2024). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi LSL 66 §:n nojalla myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen 65 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta, jos kyseisen luontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Metsähallituksen näytteenottolupa sekä maanomistajan suostumus tutkimukseen tulevat voimaan, jos ELY-keskukset antavat luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisen poikkeuksen näytteiden ottamiseen.

Lupaehdot

Metsähallituksen näytteenottolupa sekä maanomistajan suostumus tutkimukseen tulevat voimaan, jos ELY-keskukset antavat luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisen poikkeuksen näytteiden ottamiseen.

Luvan saajan on noudatettava näiden ehtojen lisäksi luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiä. Luvan saaja vastaa siitä, että myös muut tutkimukseen osallistuvat henkilöt noudattavat näitä.

Alueella tulee liikkua niin, että vältetään kasvillisuuden turhaa talleantumista ja maaston kulumista. Tarpeetonta häiriötä luonnolle ja alueen muille käyttäjille tulee välttää.

Tämä lupa ei oikeuta luonnonsuojelulain perusteella rauhoitettujen lajien keräämistä, pyydystämistä, tappamista tai häiritsemistä (LSL 70 § ja 74 §). Näiden lajien osalta näytteenotto edellyttää tämän luvan ohella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa (LSL 83 §).

Luonnonsuojelulain 78 § ja 87 § mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittuihin eläinlajeihin tai liitteessä IV (b) mainittuihin kasvilajeihin kuuluvia yksilöitä ei saa pitää, pitää hallussa, kuljettaa, myydä, vaihtaa eikä tarjota myytäväksi tai vaihdettavaksi. Näiden lajien osalta näytteenotto edellyttää tämän luvan ohella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa (LSL 89 §).

Aktiivihavainnoinnin yhteydessä saa kerätä näytteitä ainoastaan lajinmäärittystä varten tai museonäytteeksi, siinä laajuudessa kuin se on edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämätöntä.

Säilytettävät näytteet tulee toimittaa luonnontieteelliseen museoon. Näytteitä ei saa myydä eikä vaihtaa.

Alueelle ei saa jättää toiminnasta jälkiä tai roskaa.

Lupa ei sisällä oikeutta maastoliikenteeseen, johon tarvittaessa tulee hakea erillistä lupaa.

Lupa tai kopio siitä on pidettävä mukana luvan mukaista toimintaa harjoitettaessa.

Raportointi

Raportoitava Metsähallitukselle osoitteeseen kirjaamo@metsa.fi lupakaudella seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä mistä ja miten paljon näytteitä on kerätty. Mainittava asianumero MH 4360/2025.

Hakijan tulee välittömästi raportoida Metsähallitukselle havaitsemistaan ongelmista tai Metsähallituksen toimintaa vaativista epäkohdista.

Sovelletut säännökset

Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi 30.9.1988/851

Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista 30.9.1988/852 1 §

Valtioneuvoston asetus Itä-Lapin luonnonsuojelualueista 646/2017 2 §

Luonnonsuojelulaki 9/2023 17 § 65 § 66 §

Luonnonsuojelulaki 1096/1996 15 §

Laki Metsähallituksesta (234/2016) 5 §, 21.1 § ja 24.1 §

Ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista (96/2024) 2 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen valittamalla muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on liitteenä.

Hinta

Lupa on maksuton.

Esittelijä

Ratkaisija

Liitteet:

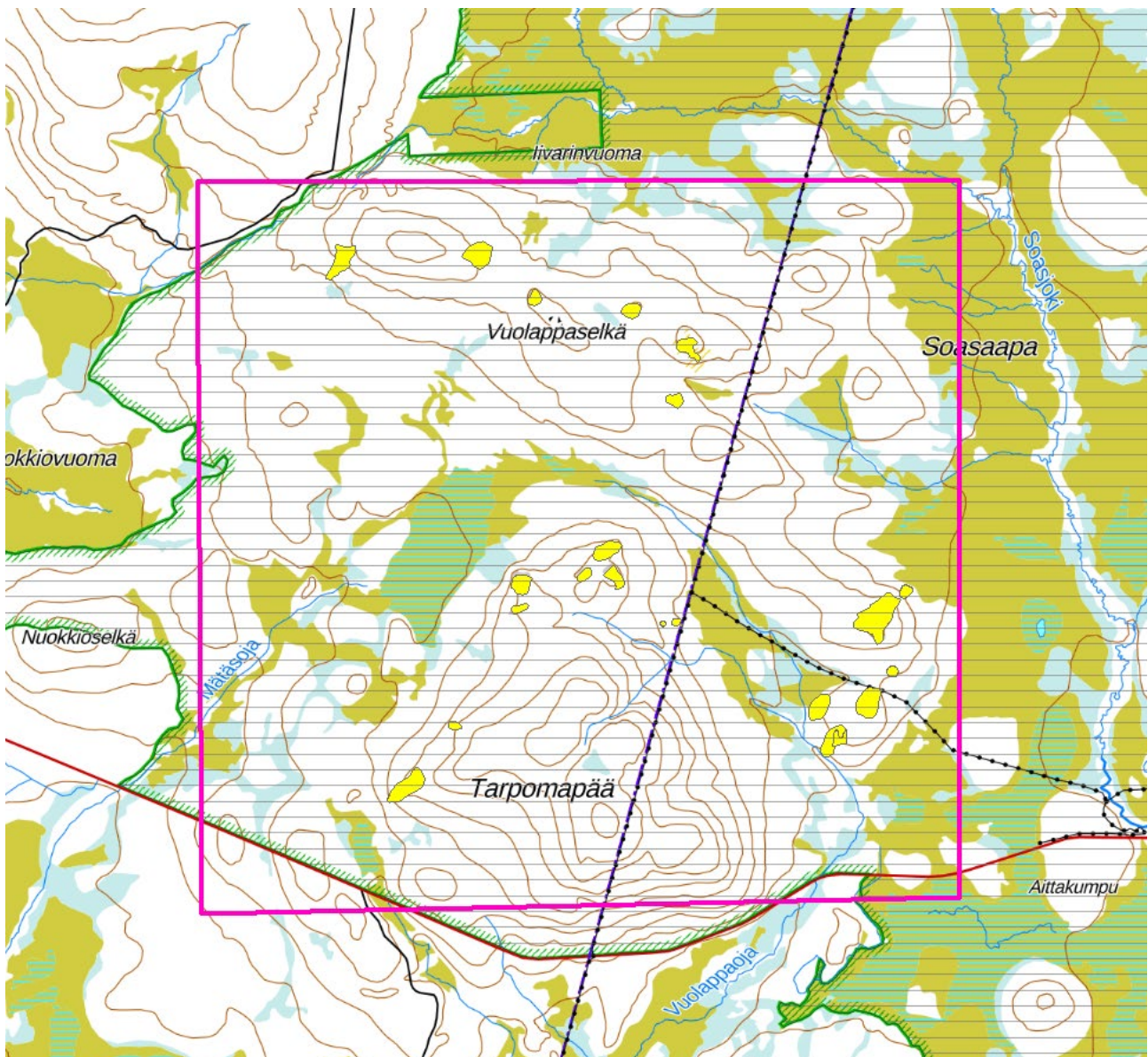
Lupa-alueet
Valitusosoitus

Tiedoksi:

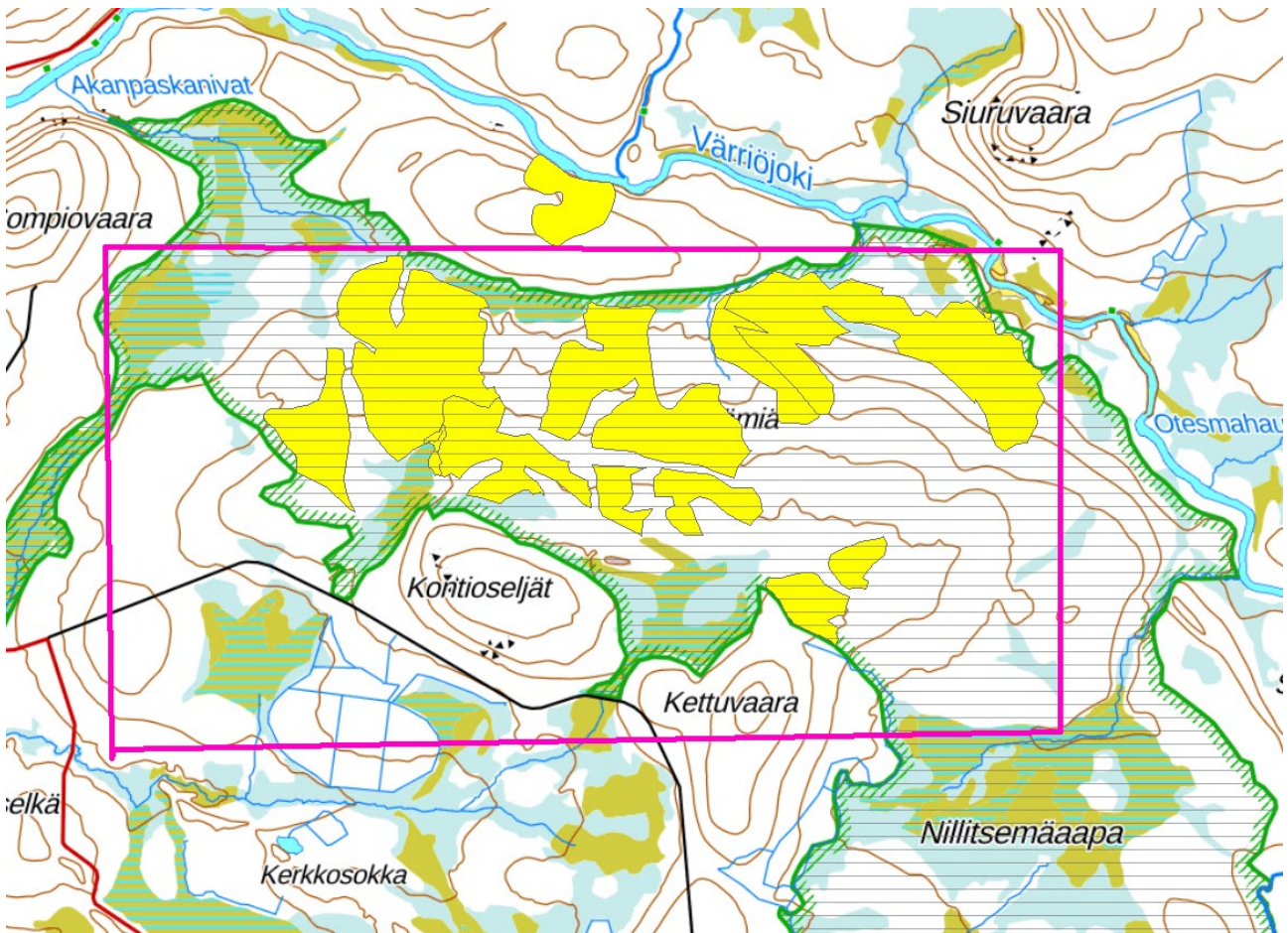
Metsähallitus
Kunnat
ELY
LS-yhdistykset

Liite 1. Tutkimuslupa-alueet

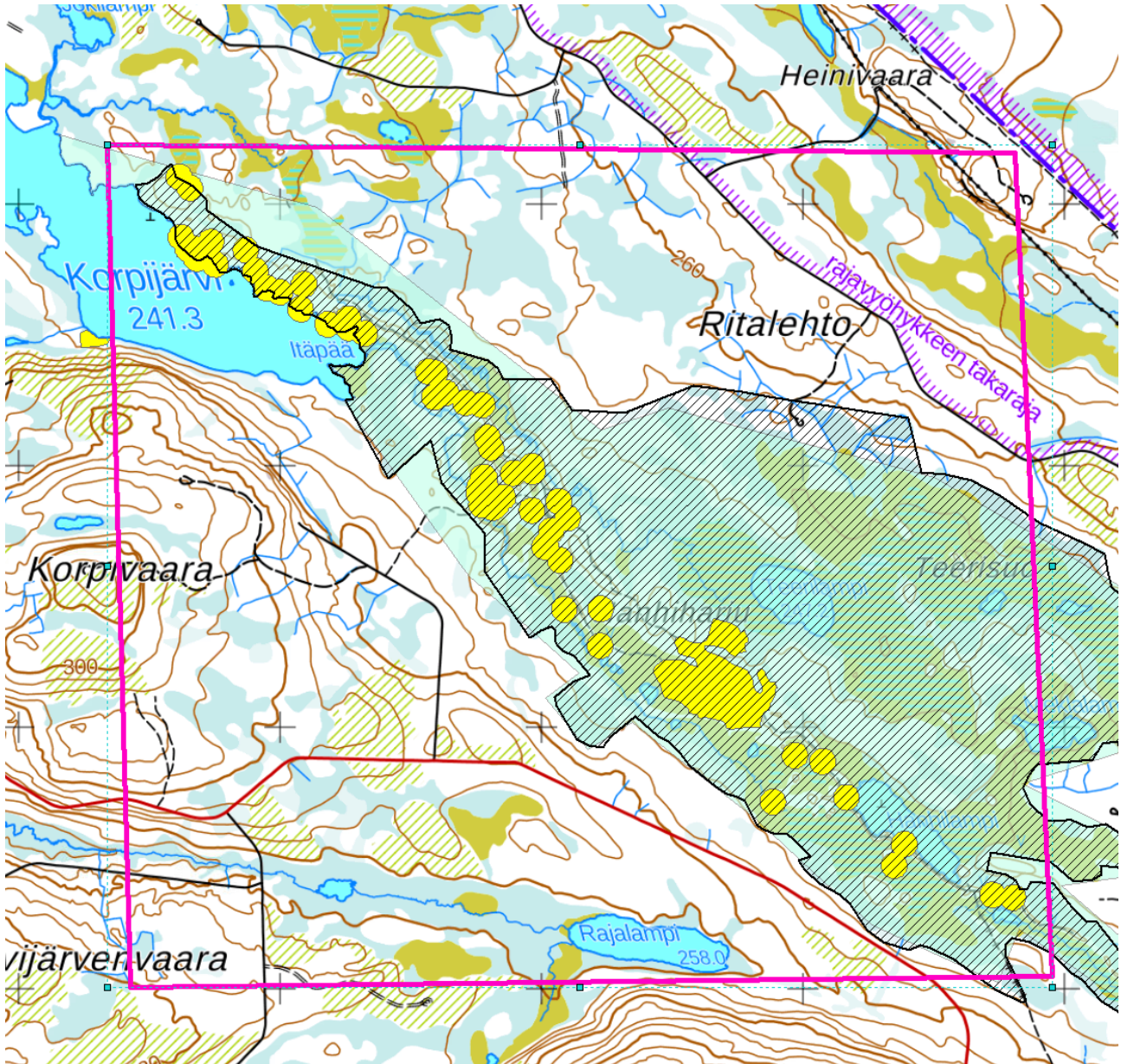
Pomokairan luonnonsuojelualue ja Natura 2000 -alue (vaakaviivoitus). Keltaisella hakijan ilmoittamat serpentiinikohteet. Lupa koskee Pomokairan luonnonsuojelualueita punaisella neliöllä merkityn alueen sisällä.

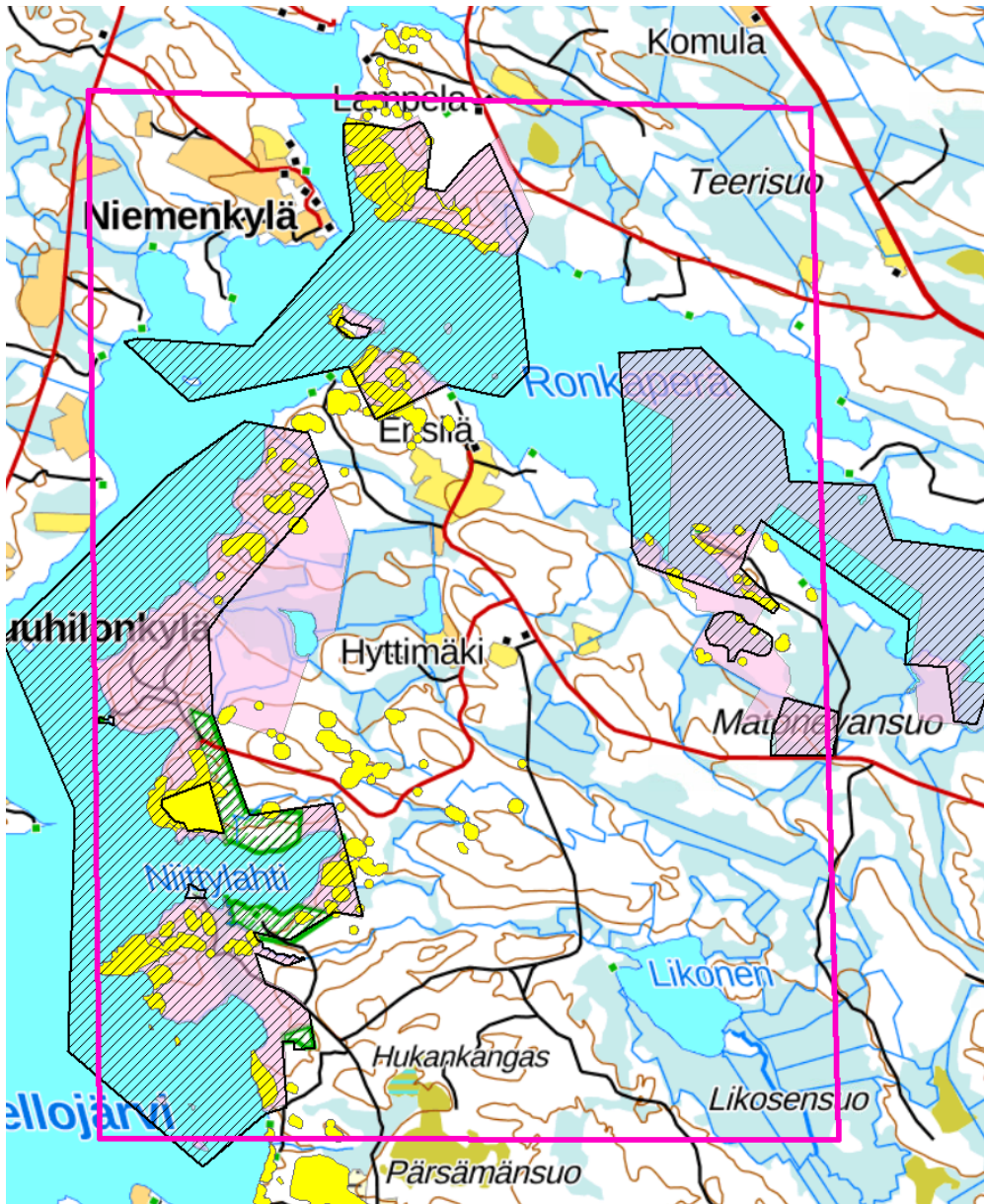
Kaarrerämiän-Kellovuotson soidensuojelualue ja Keloovuotso-Kaarrerämiä-Hukka-aavan Natura 2000 -alue (vaakaviivoitus). Keltaisella hakijan ilmoittamat serpentiinikohteet. Maanomistajan suostumus tutkimukseen koskee Kaarrerämiän-Kellovuotson soidensuojelualueutta punaisella suorakaiteella merkityn alueen sisällä.

Teerisuo-Hanhiharjun Natura 2000 -alue (vinoviivoitus) Keltaisella hakijan ilmoittamat serpentiinikohteet. Maanomistajan suostumus tutkimukseen koskee Teerisuo-Hanhiharjun Natura 2000 -aluetta punaisella suorakaiteella merkityn alueen sisällä.

Kellojärven suojeluohjelma-alue (vaaleanpunainen väri) ja Kellojärven ranta-alueet ja saaret Natura 2000 -alue (vinoviivoitus). Keltaisella hakijan ilmoittamat serpentiinikohteet. Maanomistajan suostumus tutkimukseen koskee Luontopalvelujen hallinnoimaa luonnonsuojeluohjelma-aluetta punaisella suorakaiteella merkityn alueen sisällä.

VALITUSOSOITUS

Metsähallituksen luontopalvelujen päätökset luonnonsuojelulain mukaisissa asioissa (Laki Metsähallituksesta 21.1 § ja luonnonsuojelulaki 134.2 §)

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava seuraavat asiat:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset ja oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan valittajalle lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jollei asiamiehenä toimi asianajaja, yleinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- jos päätös on luovutettu asianomaiselle, asianomaisen asiamiehelle tai lähetille, tiedoksisaantipäivä ilmenee päätöksessä olevasta leimasta
- jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee saantitodistuksesta
- jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä
- jos päätös tai kuulutus sen nähtävänä pitämisestä on julkaistu virallisessa lehdessä tai julkisella kuulutuksella ilmoitustaululla, katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jolloin kuulutus virallisessa lehdessä on julkaistu tai kuulutus pantu ilmoitustaululle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, telekopiona, sähköpostitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän virka-ajan päättymiseen. Telekopiona tai sähköpostina lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla, ja valitus on lähetettävä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valitus katsotaan saapuneeksi, jos hallinto-oikeus pystyy teknisesti käsittelemään asiakirjaa. Sähköistä asiakirjaa, jonka lähettäjää ei saada selville ja jonka sisältöä ei muutoinkaan pystytä avaamaan, ei katsota saapuneeksi. Jos viranomaisen käyttämä sähköinen järjestelmä on epäkunnossa tai poissa käytöstä taikka selvitystä asiakirjan saapumisajankohdasta ei muusta vastaavasta syystä voida saada, sähköisen asiakirjan saapumisajankohdaksi määritellään asiakirjan lähettämisaikakohta.

Lähetettämisaikajankohdan määrittäminen saapumisaikajankohdaksi edellyttää, että lähettämisaikajankohdasta esitetään luotettava selvitys.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeuslaitoksen Internet-sivuilla on tarkemmat ohjeet asiakirjojen toimittamisesta sähköisesti: https://oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/asiakirjojentoimittaminen_1.html

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa](#) (1455/2015) säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Osoite: PL 189 90101 Oulu
Puhelin: +358 295642800
Faksi: +358 295642841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi